

मोदी गाउँपालिका अध्यक्ष श्री हिरा देवी शर्माले प्रस्तुत गर्नुभएको
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को
नीति तथा कार्यक्रम

मोदी गाउँपालिका
पातिचौर, पर्वत
२०८१/०३/१०

मोदी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को
नीति तथा कार्यक्रम

सभाका सदस्यज्यूहरु,

- १। मोदी गाउँपालिका पर्वतको गरिमामय सभामा आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा गौरवान्वित महशुस भएको छ। यस महत्वपूर्ण अवसरमा ईतिहासका विभिन्न कालखण्डमा संसारकै समुन्नत शासन व्यवस्थाका लोकतान्त्रिक पक्षमा सामाजिक न्यायको लडाईंमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु साथै घाइतेहरुको शिघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु, परिवार तथा आफन्तजनमा गहिरो सहानुभूति व्यक्त गर्दै उहाँहरुका प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।
- २। समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, गाउँपालिका वासीहरुको समृद्धिको अभिलाशा तथा हामीले निर्वाचनका क्रममा आम जनताहरुका माझ गरेका प्रतिवद्धताहरु पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ व २०८१।८२ को नीति तथा कार्यक्रमलाई केन्द्रित गर्ने प्रयास गरेका छौं। यसका लागि दीगो विकासका लक्ष्यहरु प्राप्तिका क्रियाकलापलाई स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोत र साधनहरुको पहिचान तथा परिचालन गरी समावेशी, पर्यावरण मैत्री तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकासका गतिविधिहरुको प्रवर्द्धन गर्दै समृद्ध मोदी: सुखी मोदीवासी भन्ने मूल संकल्पलाई आत्मसाथ गर्दै सरकारी, सामुहिक र निजी प्रयासहरु बीचमा सामञ्जस्यता र साझेदारी विकास गरिनेछ ।
- ३। गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, भूमिहिन तथा सुकुम्वासि समस्याको वैज्ञानिक समाधान गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान स्थापित गर्ने, योजनावद्ध सडक पूर्वाधार, व्यवस्थित शहरीकरण तथा वस्ति विकास, आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सर्वसुलभता तथा गुणस्तर, सार्वजनिक शिक्षाको सवलीकरण एवम् उद्यम र उत्पादन मार्फत स्वरोजगारीलाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरुको राखेको छु ।
- ४। नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए बमोजिम स्थानीय शासन सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, सोही आवधिक योजनाको अवधारणापत्र अनुसार सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ । सोही योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षीय आवधिक योजना,

गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका ३० कार्यविधि, ५ नियमावली, १४ वटा ऐन समेतका लागी कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएकोछ ।

सभाका सदस्यहरु,

- ५। गाउँपालिकाको अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी हक कार्यान्वयन तथा समयमै उपचार पाउने नागरिक को हकलाई मध्यनजर गर्दै सुत्केरी हुन नसकी स्वास्थ्य चौकीबाट रिफर महिलाहरु र ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरु लाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा लाई थप पंहुच योग्य बनाईनेछ ।
- ६। मोदी गाउँपालिकामा १० शैयाको अस्पतालको लागि जग्गा प्राप्ति प्रक्रियालाई पुरा गरिने छ । स्वस्थ मानिस खुसी र समृद्धिको पहिलो आधार भन्ने ध्येयका साथ जनताको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको नैसर्गिक अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न विशेषज्ञ सेवा सहित मोदी आधारभूत अस्पतालको सेवा प्रारम्भ गरिने छ ।
- ७। स्वास्थ्य सेवामा पहुँच बृद्धी गर्न विपन्न नागरीक एकल महिला पुरुष,आर्थिक,सामाजिक रूपले पिछडिएका नागरीकहरुलाई वडाको सिफारिसको आधारमा निशुल्क स्वास्थ्य विमा आवद्द गरिनेछ ।
- ८। मोदी गाउँपालिका कृषिका लागि सम्भावना भएको गाउँपालिका भएकोले यस नीति तथा कार्यक्रममा कृषि क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । कृषि प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाभित्रका सम्पूर्ण वडा हरूलाई कृषी उत्पादनको पकेटका रूपमा क्रमसः विकसित गर्दै लगिनेछ । सामुहिक र व्यावसायिक कृषि उत्पादनमा आधारित कार्यक्रमलाई जोड दिइने छ । किसानलाई प्रोत्साहन स्वरुप उत्पादनमा आधारित अनुदान उपलब्ध गराई कृषि एम्बुलेन्स मार्फत बजारको सहजिकरण र सुनिश्चिता गर्न पहल गरिनेछ । खेतीयोग्य जमिनलाई खण्डित र प्लटिङ्ग गर्न निरुत्साहित गरिने छ ।
- ९। जंगलमा लगी छाडिने छाडा चौपाया र अन्य जंगली जनावरबाट समेत हुने बालीनालीको नोकसानी नियन्त्रण गर्न सामुदायिक वनहरूसँग समन्वय गरी बाली संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- १०। अल्पकालिन,मध्यकालीन,दिर्घकालिन कृषि योजना तयार पारी आर्गानिक खेती र उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । पशुपालन, पंक्षीपालन, मौरीपालन र मत्स्यपाल व्यवसायलाई प्राथमिकता दिई आवश्यक नीति बनाई उत्पादनमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- ११। कृषि तथा पशु विमाको प्रिमियम शुल्कमा संघीय र प्रदेश सरकार वाट प्रदान गरिदै अनुदानलाई सचेतीकरण गर्दै कृषि तथा पशुपंक्षी पालनलाई ब्यवसायलाई र आधुनिकिकरण गर्नका लागि विषेश कार्यक्रम लागु गरिने छ । कृषि सहकारी संस्था मार्फत सुलभ भेटेरिनरि पसल संचालनका लागी पहल गरिनेछ ।
- १२। टिमुर,सिलिटमुर,सिस्नो,सिलाम,निउरो,सिन्कि,टुसा,भाँगो,आलु,कोदो,काउनो,फापर,जौ लगायतका स्थानिय उत्पादन संरक्षण स्थानीय स्रोत बाट उत्पादित वस्तुहरूलाई ब्राण्डिङ तथा बजारिकरणमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- १३। बैदेशिक रोजगारबाट सिप सिकेर फर्केका तथा बेरोजगार युवाहरूलाई कृषि तथा पशुपालन तर्फ आकर्षित गर्नका लागि सामूहिक तथा व्यवसायिक योजनाहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरि श्रमिक तथा वैदेशिक रोजगारीमा गएका परिवारलाई वित्तिय तथा डिजीटल साक्षरता सम्बन्धि अभियान संचालन गरिने छ ।
- १४। हालसम्म उद्यम बिकासका लागि संचालित तालिमहरूको प्रभाव मुल्यांकन गरि कार्यक्रमलाई परिमार्जन गर्दै लगिनेछ । साथै स्थानीय सिपलाई प्रमाणीकरणको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
- १५। महिला उद्यमशीलता मार्फत् स्वरोजगारी बढाउने कार्यक्रम तय गर्ने, पुरुषसरह महिलालाई समान ज्याला उपलब्ध गराउने, कार्यस्थलमा लैंगिक हिंसा, घरेलु हिंसा तथा सामाजिक भेदभाव हटाउने कार्यक्रमहरूमा महिला सञ्जालहरूलाई अधिकतम परिचालन गरिने छ । **दिदिबहिनी संग अध्यक्ष** कार्यक्रम मार्फत महिला क्षमता बिकास र आय आर्जनमा सहयोग पुर्याउन उक्त कार्यक्रमलाई परिमार्जन सहित निरन्तरता दिईनेछ । कार्यक्रम मार्फत लक्षित वर्गका महिलाहरूको संरक्षण बिकास र सशक्तीकरण गर्न उचित प्रबन्ध गरिनेछ ।
- १६। युवाहरूको साहस, सिर्जनशीलता, आत्मविश्वास, उद्यमशीलताको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै शिक्षित, नैतिकवान्, सीपयुक्त, अनुशासित र उद्यमशील युवा शक्तिलाई गाउँपालिकाको मानवीय पूँजीको रूपमा स्वीकार गर्दै गाउँपालिकाको समग्र बिकासमा परिचालन गरिनेछ । युवाहरूको क्षमता बिकास गरी स्वरोजगार बनाउन तथा नेतृत्व बिकासका लागि **यूवासँग उपाध्यक्ष** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । स्वास्थ्य जीवनका लागि खेलकुद भन्ने मूल अभिप्रायलाई मूर्त रूप दिन आवश्यक ब्यवस्था मिलाउँदै लगिनेछ ।
- १७। गाउँपालिकाको कृषि तथ्याङ्क संकलन गर्ने र नियमित अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई संघीय र प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा सम्पन्न गरिने छ । गा.पाको कृषि पकेटहरूको पहिचान गरी

व्यावसायिक खेतीका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । सामूहिक सहकारी खेती प्रणालीलाई नमुनाको रूपमा विकास गर्नका लागि आवश्यक ब्यबस्था मिलाईनेछ ।

१८। पशुपालक किसानका लागि आधारभूत भेटेरीनरी सेवा र भ्याक्सिनको निःशुल्क व्यवस्थापन गरिने छ । गाई,भैसिको नश्व सुधार एवं उत्पादकत्व वृद्धिका लागि कृतिम गर्भाधान कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

१९। मोदी गाउँपालिका स्तरीय कोल्डरूम संचालनमा ल्याईने छ । कोल्डरूम व्यवस्थापनको लागी आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरीने छ ।

२०। समुदायलाई कृषि उत्पादनमा आकर्षित गर्ने नीतिहरू तर्जुमा गरी विभिन्न कृषि फर्महरू सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको कृषियोग्य जमिन बाँझो रहन नदिन प्रत्येक वडा / टोलहरूमा सहकारी तथा निजी क्षेत्रमार्फत् कृषि तथा फलफूल नर्सरीको व्यवस्था गरी तरकारी र उन्नत जातका फलफूल का विरूवा उत्पादन गर्न सस्तो दररेटमा बीउविजन उपलब्ध गराइने छ । त्यसका लागि आवश्यक तालिम दिई कृषि दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गरिनेछ ।

२१। कृषि सहकारीको सेवा क्षेत्र प्रवाहलाई प्रोत्साहन गरी उत्पादित वस्तु खरिद र सर्वसुलभ रूपमा बिक्रीको व्यवस्था गरिने छ । पशुपालक कृषकलाई पशुपालनतर्फ विशेष आकर्षण गरी दुध, अण्डा तथा मासुमा आत्मनिर्भर एवं व्यावसायिक गाउँपालिकाको रूपमा विकास गरिने छ । पशुजन्य उत्पादनमा दिइदै आएको अनुदान रकमलाई वृद्धिगर्दै लगिने छ ।

२२। भुक,क्याड,लेस्पर, चित्रे,लांगदी लगाएतका मगर तथा गुरुङ समुदायका वस्तिहरूलाई पर्यटकीय हवको रूपमा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

२३। गाउँपालिकाको मुख्य सडक तथा रणनीतिक महत्वका सडकको दाँया-बाँया थप वृक्षरोपण गरी हरियाली सडकको रूपमा विकास गर्न टोल विकास संस्था परिचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।

२४। धार्मिक साँस्कृतिक तथा पुरातात्विक एवम् पर्यटकीय स्थल संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ । पर्यटन, उद्योग, व्यापार, भवन निर्माण, यातायात जस्ता क्षेत्रका नीतिहरू तर्जुमा गर्दा निजी क्षेत्रसग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

सभाका सदस्यहरू,

२५। तोकिएको मापदण्ड पूरा नगरेका, दर्ता नभई सञ्चालनमा रहेका, समयमा कर तथा अन्य दायित्व पूरा नगरेका स्थानिय सरकारमा दर्ता भई संचालनमा रहेका व्यवसाय लाई समयमै दर्ता तथा

- नविकरण गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । पर्यटन, उद्योग, व्यापार र प्रविधिको क्षेत्रमा निजी क्षेत्रलाई लगानीको उपयुक्त वातावरण बनाई आकर्षित गर्न त्यस्ता क्षेत्रको पहिचान गरी आवश्यक पूर्वाधारको निर्माणको थालनी गरिनेछ ।
- २६। गाउँपालिकामा रहेका व्यापारिक केन्द्र र बजारहरूलाई सहकारी तथा निजी क्षेत्रसग समन्वय गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
- २७। सहकारी वा समूह मार्फत स्थानीय वस्तुको प्रयोग गरी संचालन गर्ने घरेलु तथा साना उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिनुका साथै स्वदेश तथा विदेशमा निर्यात हुने उत्पादित वस्तुमा लाग्ने स्थानीय कर छुट दिइनेछ ।
- २८। गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण वडाहरूमा उद्यमशिलताको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि लघु उद्यम कार्यक्रम मार्फत लक्षित वर्गलाई आयआर्जन र रोजगारी सिर्जना हुने कार्यक्रम सन्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । लघु घरेलु उद्यमिहरूको उत्पादित वस्तुको वजारिकरणका लागि गाउँपालिकाको सहकार्यमा संचालित कोशेलीघरलाई थप व्यवस्थित र समयानुकूल परिमार्जन गरि संचालन गरिनेछ । स्थानीय स्रोत र साधन लाई उपयोग गरी रोजगारी सृजनाको लागि साझेदार संस्थाहरू संगको लागत सहभागीमा अल्लो प्रशोधन उद्योग स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।
- २९। गाउँपालिकाको खाली जमिनलाई खेर जान नदिन र कृषि योग्य भूमिको पूर्ण उपयोग गरी कृषि उत्पादन गर्न जैविक खेती प्रणालीमा जोड दिई तत्कालिन आवश्यक रासायनिक मल, उन्नत बिउको आपूर्ति तथा वितरण र विद्यमान पानिको स्रोत, भुगोल र बालिप्रणाली अनुरूपको सिंचाई प्रविधिको प्रयोग गरि सिंचाई सुविधालाई व्यवस्थित गरिनेछ । बैज्ञानिक भू-उपयोग स्रोत अनुरूप जग्गाको बर्गिकरण सम्पन्न गरिनेछ ।
- ३०। गाउँपालिकाको भू-धरातल, जलवायू र जैविक विविधताको अधिकतम उपयोग गरी सार्वजनिक वन क्षेत्र, सडक किनारा, नदी उकास र उपभोगहिन सार्वजनिक सरकारी जमिनमा फलफूल र अन्य विरुवा रोप्ने र संरक्षण गर्ने अभियानको थालनी गरिने छ । व्यवसायिक बाख्रा पालन, माछा पालन, स्थानीय जातको गाइभैसी, बंगुर, कुखुरा पालन कार्यमा सहयोग पुयाई पशुपंक्षी बजार प्रवर्द्धन गर्ने कार्य अघि बढाइने छ ।
- ३१। पर्यटकीय पूर्वाधारको विकास गर्दा पुरातात्विक महत्वका धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक मठमन्दिर, गुम्बा र गुफा लगायतका गाउँपालिकावासीका मौलिक संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिने छ । मोदि गाउँपालिकाले गाउँपालिकाको विकासमा पर्यटन क्षेत्रलाई महत्वका साथ

प्राथमिकतामा राखी धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक एवं ऐतिहासिक स्थलहरूको पहिचान गरी पर्यटन क्षेत्रको विकासमा विशेष सहयोग गर्ने नीति लिइएको छ ।

- ३२। मोदी गाउँपालिकाका भित्रका होटलहरू र होमस्टेलाई पर्यटनमैत्री स्वच्छ, सफा राख्न क्षमता विकासमा सहयोग प्रदान गरिने छ र प्राङ्गारिक कृषि उत्पादन र साना तथा घरेलु उत्पादनसँग आवद्ध गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ । भुक,लेस्पार र चित्रेमा अवस्थित होमस्टेहरूको क्षमता विकास गरि नमुना होम-स्टेका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ
- ३३। मोदी गाउँपालिका भित्र सञ्चालित ढुङ्गा कटिड उद्योग, ढुङ्गा र काठजन्य उद्योग लगायतका अन्य उद्योगहरूको कानून बमोजिम दर्ता, नियमन र अनुगमन गरी वातावरणमैत्री उद्योग सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहयोग पुर्याई उद्योगमैत्री गाउँपालिका स्थापनामा जोड दिइने छ ।
- ३४। आधुनिक वैज्ञानिक र प्रभावकारी भू उपयोगको नीति र भूमि व्यवस्थापन प्रणाली को स्थापना गरि गाँउपालिकाको जमिनलाई भू उपयोग नियमावली अनुसार कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ । मोदी गाउँपालिका भित्रका जंगल, सामुदायिक वनहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन एवं उपयोगका आवश्यक कानुन तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ३५। स्थानिय ज्ञान,सिप र अभ्यास सहितको वन र जैविक विविधताको व्यवस्थापनका लागि समुदाय तथा समुदायमा रहेका विविध समुहहरूको ज्ञान र क्षमता वढाउन सम्बद्ध वन उपभोक्ता समिति वर्गिकरण गरिनेछ ।
- ३६। संघ र प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहकार्यमा गाँउपालिकामा हरित आय आर्जनलाई प्रथमिकता दिदै रोजगार केन्द्रित प्राकृतिक संसाधनमा आधारित लघु उद्यम,कुटिर र साना उद्योग स्थापना र विकासको निम्ति आवश्यक वातावरण तयार पारिनेछ ।
- ३७। घुम्ती शिविर मार्फत माटो तथा गोबर परिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै कृषि तथा पशुपन्छि पालन क्षेत्रको उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ । स्वस्थ पशुपंक्षीको उत्पादन तथा प्राङ्गारिक मल उत्पादनमा जोड दिईनेछ । किसानसंग कृषि तथा पशु प्राविधिक भेटघाट कार्यक्रम संचालन गरी कृषकहरूको समस्यालाई कृषककै खेतबारी र गोठमा समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

सभाका सदस्यहरू,

- ३८। शिक्षक कर्मचारीहरूको क्षमता विकास विकासमा जोड दिदै मागमा आधारित विषयगत तालिम तथा प्रविधि मैत्री जनशक्ति विकास कार्यक्रम लागू गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउँदै लगिने छ ।

- ३९। विद्यालयको संस्थागत क्षमता विकास तथा शैक्षिक शुशासन प्रवर्द्धन गर्नका लागि नेतृत्व विकास तालिमको आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ साथै शैक्षिक प्रशासनिक प्रोत्साहनलाई समयसापेक्ष बनाउदै लैजाने गरि आवश्यक व्यवस्था गरिने छ। विद्यालय सेवामा कार्यरत विद्यालय कर्मचारी र बालकक्षा शिक्षकका लागि सेवा र सुविधाका आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ४०। सिकाई गतिविधिको प्रत्यक्ष जानकारी र अनुभव आदान-प्रदानका लागि **विद्यार्थीसँग अध्यक्ष**, कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- ४१। सार्वजनिक शिक्षालाई पहुँचबाट गुणस्तर तर्फ लैजाने नीति अनुरूप विद्यालयहरूमा वाञ्छित सहयोग तथा अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ । विद्यार्थी संख्या तथा भौगोलिक विषमतालाई मध्यनजर गर्दै विद्यालय, तह वा कक्षा **मर्ज**को नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ । विद्यालय शिक्षामा नियमित अनुगमन तथा प्रोत्साहनको उचित व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ४२। दरबन्दी अभाव रहेका र भौगोलिक कठिनाइमा रहेका विद्यालय सेवा क्षेत्रहरूलाई लक्षित गरि स्वयम सेवक शिक्षक **वैक**को राष्ट्रिय नीतिलाई लागू गर्ने व्यवस्थाका लागि आवश्यक प्रयत्न गरिने छ। संस्थागत विद्यालयहरूको नियमन तथा शैक्षिक गुणस्तर अनुगमन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ४३। लक्षित बर्गका बालबालिकालाई मध्यनजर गरि माध्यमिक विद्यालय: आवसीय विद्यालय कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिने छ । मोदी गाँउपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रमको लक्ष्य अनुरूप मानिसको जनजीवन र शिक्षालाई संगसगै अगाडि लैजान आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ । **सिक्दै कमाउदै: पढ्दै रमाउदै** कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिने छ । नेपाल सरकारद्वारा सञ्चालित दिवा खाजा कार्यक्रमलाई स्थानीय बालमैत्री वडा अन्तरगतका विद्यालयहरूका सबै कक्षाहरूमा विस्तार गरिनेछ ।
- ४४। गाँउपालिका सेवाक्षेत्र भित्रका विद्यालयहरूलाई पत्रुखाजा तथा प्लाष्टिक निषेधित क्षेत्रका रूपमा विकास गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइने छ । विद्यालयमा बाल उद्यान विकासका लागि कार्यक्रम बनाइ लागू गरिनेछ ।
- ४५। मोदी गाँउपालिकाको एक मात्र उच्च शिक्षा प्रदायक संस्था नवजागृत क्याम्पसको स्तरोन्नतिका लागि वाञ्छित पहल गरिनेछ ।
- ४६। स्थानीय क्याम्पसमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थी प्रोत्साहन गर्न तथा क्याम्पसको शैक्षिक स्तरलाई नतिजामुखी बनाउन क्याम्पसमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने छात्रा, छात्रलाई उचित छात्रवृत्ति प्रदान गरीनेछ । साथै खेल मार्फत पालिकाको पहिचान बनाउन सफल छात्रा/छात्रा लाई विद्यालय शिक्षामा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- ४७। स्वास्थ्य चौकी एवम् स्वास्थ्य इकाईको सेवा प्रवाहमा थप सुदृढिकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ । न्यूनतम सेवा मापदण्डका आधारमा सेवा प्रवाहको लागि उपकरणहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ । सबै स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत औषधिको सर्वसुलभ, निशुल्क र पर्याप्त व्यवस्था गरिनेछ ।
- ४८। पालिका स्तरीय प्रसुति स्याहार केन्द्रलाई सम्पन्न गरि गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ । गर्भवती महिलाले स्थानीय स्तरमानै गुणस्तरीय गर्भ जाँच गर्न ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा सञ्चालनलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ४९। सुत्केरी महिलाको पोषणको अवस्था सुधारको लागि सुत्केरीसँग अध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । महिलाहरूमा हुने पाठेघरको मुखको क्यान्सरको स्क्रिनिङ्ग तथा परीक्षणको शिविर सञ्चालन जस्ता कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । विपन्न तथा अपाङ्गता भएका नागरिकको स्वास्थ्य उपचारका लागि आवश्यक सहायता गरिनेछ ।
- ५०। महिला स्वास्थ्य स्यंमसेविकाहरूको स्वयंसेवी भूमिकाको कदर गर्दै क्षमता विकास तथा अवकास जीवनका लागि सहजिकरण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउदै लगिने छ । स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित सुरक्षित मातृत्व तथा नवजात शिशु सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनको साथै प्रदेश र संघको सहकार्यमा स्वास्थ्य विमा गरिनेछ ।
- ५१। स्वास्थ्य सेवामा प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक दुवै पक्षमा जोड दिइने छ । विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशील क्षेत्रमा कार्यरत जनशक्तिको सेवा सुविधा र वृत्ति विकासलाई समयानुकूल बनाइने छ ।
- ५२। स्वास्थ्य सेवालाई जनताको घर दैलो सम्म पहुँच योग्य बनाउन जेष्ठ नागरिक तथा विशेष आवश्यकता भएका नागरिकको नियमित स्वास्थ्य परिक्षणका लागि समुदाय स्तरमा स्वास्थ्य शिविर तथा स्वास्थ्य कर्मी परिचालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ५३। पालिका स्तरीय आयुर्वेद औषधालयको पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न गरि सेवाप्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । साथै आयुर्वेद घुम्ती सेवाको विस्तारका लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइने छ । नागरिक आरोग्य कार्यक्रमलाई समुदाय स्तरमा विस्तार गरिनेछ । समुदाय र विद्यालय योग शिक्षा लागू गर्नका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिने छ ।
- ५४। बढ्दै गइरहेको नसर्ने रोगको रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागी नागरिक आरोग्य कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राख्दै मोदी गाउँपालिका र वडाहरूमा मेरो स्वास्थ्य मेरो जिम्मेवारीको नारालाई सार्थकता प्रदान गर्ने कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइने छ ।

५५। बाल अधिकारको सुनिश्चितताका लागि बालमैत्री स्थानीय शासन विकास र प्रवर्द्धनका आवश्यक कार्यहरू पूरा गरी बालमैत्री वडा घोषणालाई निरन्तरता दिइने छ ।

५६। महिला तथा किशोरी विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा वा विभेद अन्त्य गरी मोदी गाँउपालिकालाई बालविवाह बहुविवाह दाइजो प्रथा, जातीय विभेद लगायतका कुप्रथाहरूलाई निरुत्साहित गर्दै हिंसा वा विभेदको चपेटामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरूलाई उद्धार राहात निशुल्क कानुनी सहायत मनोसामाजिक परामर्श तथा पुनः स्थापनाका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइने छ । कार्यस्थलमा हुने लैङ्गिक हिंसाविरुद्ध आचारसंहिता निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । सार्वजनिक स्थल तथा संरचनाहरूलाई क्रमशः महिला मैत्री बनाउदै लगिनेछ ।

५७। ज्येष्ठ नागरिकको जीवन सम्मानित सुरक्षित र व्यवस्थित बनाइ उनीहरूको ज्ञान सिप र अनुभवलाई समाजको समृद्धिका लागि उपयोग गर्न आवश्यक वातावरण मिलाइने छ ।

५८। तत्कालीन शसस्त्र संघर्ष र जनआन्दोलनका समयमा जीवन मरणमा परेका, बेपत्ता नागरिक, सामाजिक तथा भौतिक रूपमा क्षती व्यहोर्नु परेका वास्तविक पिडितहरूको तथ्याङ्क अध्यावधिक गरि न्युनतम जीवनयापनमा कठिनाई भएकाहरूलाई आवश्यक सहयोगका लागि व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५९। फोहोर व्यवस्थापनको चुनौतिलाई मध्यनजर गर्दै फोहोरलाई मोहोरमा रूपान्तरणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू क्रमशः लागू गर्दै लगिनेछ । फोहोर व्यवस्थापनका लागि सार्वजनिक निजी साझेदारीको बिकासमा जोड दिइनेछ ।

सभाका सदस्यहरू,

६०। विशेष गरि फोहोर व्यवस्थापनका लागि बजार क्षेत्रमा कुहीने र नकुहिने फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापनका आवश्यक व्यवस्था सहितको ल्याण्डफिल्ड साइड सुनिश्चित गरिने छ । फोहोरलाई मोहोरमा रूपान्तरणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू क्रमशः अगाडि लगिने छ । वडाका केन्द्र र आवश्यक स्थानहरूमा टोल विकास संस्थासंगको सहकार्यमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण क्रमशः गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।

६१। एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई संघ, प्रदेश सरकार तथा गैह्र सरकारी सघंसस्थाहरूको सहकार्यमा लागू गर्दै लगिने छ । पारिवारिक सरसफाइ अन्तर्गत व्यवस्थित जुठेल्लो निर्माणका लागि लक्षित समुदायमा जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

६२। मोदी गाँउपालिकाको खानेपानि, सरसफाइ तथा स्वच्छता वास योजना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६३। पूर्वाधार विकास विषेशत सडक विस्तारबाट क्रमशः स्तरोन्नती तथा गुणस्तरको नीति लिइनेछ । गाँउपालिका अन्तरगतका वडाका केन्द्र सम्म पक्की सडक पुर्याउने नीति अनुरूपका प्रदेश

तथा संघीय सरकारसंग आवश्यक समन्वय गरिने छ। पूर्वाधार विकास तर्फका योजनाहरूको प्राथमिकताक्रमका आधारमा योजना बैंक तयार गरि क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

६४। पालिका क्षेत्र भित्रका गौरवका योजनाहरू मुक्तिनाथ केवलकार, पातिचौर—बाजुङ्—क्याङ् मोटरबाटो, दराक—चित्रे, राम्जा गोतामेथर—गगटे मोटरबाटो, गाडतारा-गिज्यान मोटरेबल पुल लगायतका योजनाहरूमा समन्वय तथा सहजिकरणका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार एवम् मातहतका कार्यालयहरूसंग आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । गाँउपालिका सेवा क्षेत्र भित्रका वडाका केन्द्र सम्म पक्की सडक तथा मुख्य बस्ती सम्म बाह्रै महिना सञ्चालन हुने गरी सडकको अवस्था सुदृढिकरणको लागि नीति लिईएकोछ ।

६५। स्थानीय जनताको सक्रिय सहभागितामा स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिमा आधारित पूर्वाधार विकासमा विशेष जोड दिइनेछ । पूर्वाधार निर्माण गर्दा पर्यावरण मैत्री र उत्थानशिल विकासको नीति लिइनेछ । सडकहरूको वर्गीकरण, सडकको अधिकार क्षेत्र कायम तथा सडक मापदण्ड सम्बन्धि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।

६६। सडक वर्गीकरण र सडकको अधिकारक्षेत्र कायम गरी सडक मापदण्डमा भौतिक संरचना बनाउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

६७। मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गतको पातिचौर सडक खण्डको डिभाइडरलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सँग साझेदारी गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।

६८। "खेल अभियान पालिकाको पहिचान" भन्ने मूल नाराका साथ पालिका स्तरको सुविधा सम्पन्न खेलकुद मैदान निर्माण सम्पन्न गरी संचालनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको आवश्यक समन्वय र सहकार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६९। गाँउपालिकाको प्रशासकीय भवनसँगै व्यवस्थित सभाहल र चमेना गृह निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । निर्माण सम्पन्न हुन बाँकि तथा निर्माणाधिन वडा कार्यालयहरू क्रमशः पुरा गर्दै लगिनेछ । मोदी गाँउपालिकाको बहुउद्देशिय भवन, सभाहलहरू लगायतका संरचनाहरूको समुचित प्रयोग तथा सम्भार गरिनेछ ।

७०। गाँउपालिकाको केन्द्र तथा वरपरको वजारक्षेत्र र राजमार्गको सुरक्षा संवेदनशिलतालाई मध्यनजर गर्दै वजार क्षेत्रहरूको सडक तथा फुटपाथ व्यवस्थापन, सडक वत्ति, सिसि क्यामेरा लगाएतको व्यवस्थापनलाई थप सुदृढ गरिनेछ ।

सभाका सदस्यहरू,

७१। मोदी गाँउपालिकामा सन्तुलित वातावरण र विपदबाट सुरक्षित गाँउपालिकाको रूपमा विकास गरिनेछ । विकास योजना संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन गर्ने परिपाटीलाई

संस्थागत गर्दै लगिनेछ। विपद ब्यबस्थापनका लागी आवश्यक पर्ने राहत उद्धार तथा आपतकालीन सामग्रीको पर्याप्त ब्यबस्था गर्न संघ, प्रदेश सरकार लगायत बिभिन्न सरकारी गैरसरकारी संघ संस्था तथा निकायहरु संग सहकार्य गरिनेछ ।

७२। विपद पुर्वतयारी, विपदको बेला खोज, उद्धार, राहत तथा विपद पश्चात पुनर्लाभको लागि कोषको सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकामा आइपर्ने विपदजन्य घटनाको सामना गर्न कोषको परिचालन गरिनेछ । वडास्तर सम्म पनि विपदजन्य घटनाको तिव्र प्रतिकार्यको ब्यबस्था गरिनेछ साथै विपद व्यवस्थापनमा ठूलो रकमको आवश्यकता पर्ने हुँदा यस कोषमा योगदान गर्न नागरिक, गैर आवासीय नेपाली र निजी क्षेत्रलाई आव्हान गरिनेछ । गाउँपालिकाको विपद प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।

७३। विपद न्यूनिकरण, रोकथाम तथा विपदबाट हुने क्षतिको न्यूनिकरणको लागि पूर्व सूचना प्रणालीको विकास, सुरक्षा निकाय संग समन्वय गरी सचेतना मुलक तालिम तथा प्रदर्शनी गरीने छ । जोखिमयुक्त वस्ती तथा घरहरु स्थान्तरण, नदि कटान नियन्त्रणको लागि तटबन्ध तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनको आधारमा मात्र नदि तथा खनिजजन्य पदार्थको उत्खननको नीति लिइनेछ ।

७४। विपदका दृष्टिले जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी वैज्ञानिक नक्शांकन गरिनेछ । सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी खुला क्षेत्र घोषणा गरिनेछ । विपद तथा प्रकोपको समयमा हेलिकप्टरबाट उद्धार गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई महशुस गरी गाउँपालिकामा संवेदनशील क्षेत्रमा हेलीप्याड निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।

७५। प्राकृतिक स्रोत र साधनको उपयोग र व्यवस्थापनको कानून र मापदण्डका आधारमा अनियन्त्रित र अवैध दोहनलाई नियन्त्रण र नियमन गरिनेछ । नदीजन्य पदार्थ चोरी निकासी प्रति शुन्य सहनशिलताको नीति अपनाइनेछ ।

७६। जडीबुटी, कृषि वन तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको व्यवसायिक खेती र उत्पादन बृद्धिलाई प्रोत्साहन गरीने नीति लिइनेछ । जलवायुमैत्री र दिगो विकासमैत्री आयोजनालाई प्रथामिकता दिईनेछ । वातावरण, मौसम परिवर्तन र विपदबाट जोखिम न्यूनिकरण गर्न स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धी गरिनेछ ।

७७। स्थानीय जनता सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको सहभागितमा नर्सरी स्थापना, खाली स्थानमा फलफुल तथा औषधिय गुण भएका विरुवा र बनस्पति वृक्षारोपण तथा सदाबहार घाँसखेती बिकासको लागी आवश्यक ब्यबस्था गरिनेछ । गैर सरकारी संस्थाहरुको समन्वय र सहकार्यमा काष्ठ फलफुल खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति ल्याइनेछ ।

७८। वातावरण प्रदुषणलाई कम गर्न तथा उर्जा खपतमा मितव्ययिता अपनाउन नविकरणीय उर्जाको प्रयोग बढाइनेछ । सुधारिएको चुलो , सौर्य उर्जा आदिको प्रयोगलाई प्रोत्साहित

गरिनेछ। मोदी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र खेतीयोग्य जमिन, घर तथा विद्युत लाईन वरीपरीको तप्केनी तथा जोखिमयुक्त रुखहरू हटाईने नीति लिइनेछ ।

७९। न्यायमा स्थानीय जनताको पहुँचलाई सुनिश्चितता गरी छिटो छरितोपना ल्याइने छ । स्थानीय तहबाट उपलब्ध गराइने न्याय सेवामा जनताको सहज पहुँचको व्यवस्था मिलाइने र हिंसा पीडित महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित, बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहजीकरण गर्न गाउँपालिकामा हेल्पडेस्क राखी सेवा दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

८०। जवाफदेही र पारदर्शी स्थानीय सरकार सञ्चालनमा प्रतिबद्ध रही कार्य सञ्चालन गरिने र कानूनको शासन र सुशासनलाई बढावा दिइने छ । भ्रष्टाचारमुक्त गाउँपालिकाको घोषणा गरी नैतिक आचरण र सच्चरित्रतालाई आत्मसात गरिने छ सार्वजनिक सम्पत्तिको दुरुपयोग हुन नदिई उचित प्रयोग गरिने छ । पारदर्शिता, नैतिकता र निर्णयमा सहभागिता, जनसहभागिता, योजनाबद्ध कार्यप्रणाली जस्ता सुशासनका अन्तरवस्तुहरूलाई आत्मसात गरिने छ र सर्वसाधारण जनताले अनुभूति गर्ने गरी व्यवहारमा कार्यन्वयन गरिने छ । लेखा प्रणाली, बेरुजु फछ्यौट जस्ता कार्यहरूलाई चुस्तदुरुस्त र व्यवस्थित बनाउन लेखा समितिको व्यवस्था गरी जिम्मेवारी दिइनेछ ।

८१। गाउँपालिकाद्वारा सम्पादन हुने कार्यहरूलाई आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी Paperless बनाउदै लगिने छ । गाउँपालिकाबाट उपलब्ध हुने सेवाहरूको एकीकृत व्यवस्था गरी स्मार्टकार्ड मार्फत् उपलब्ध गराउन पहल गरिने छ । इगभनिन्सलाई प्रभावकारी बनाइने छ । विद्युतीय माध्यममार्फत् विभिन्न सेवा प्राप्त गर्ने सेवाग्राहीहरूलाई समेत सेवा प्रयोगमा सहजीकरण गरी यस पद्धतिमा जोडिने छ ।

सभाका सदस्यहरू

८२। गाउँपालिकाबासीलाई कर तिर्नु बोझ नभई आफ्नो दायित्व र कर्तव्य हो भन्ने कुरा प्रत्याभूत गराउन कर प्रशासनका सर्वमान्य सिद्धान्तका आधारमा हरेक क्षेत्रमा प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरि करको दर भन्दा दायरालाई प्राथमिकता दिई सोही अनुसार करका नीतिहरू तय गरिनेछ ।

८३। सम्पत्ति करलाई आन्तरिक आयको मूल स्रोतको रूपमा विकास गरिनेछ । स्थानीय तहलाई प्राप्त घर बहाल करलाई थप व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित वडा कार्यालयले टोल विकास संस्थाको समन्वयमा लगत तयार गर्ने र स्रोतसाधन सहित घर बहाल कर उठाउने व्यवस्था गरिनेछ । घरबहाल करमा बहुदर प्रणाली लागू गरिनेछ । व्यवसायिक कर तथा घर बहाल कर असुली तथा व्यवस्थापन कार्यमा उद्योग वाणिज्य संघ, च्याम्बर अफ कमर्स, उद्योग व्यापार संगठनसंग सहकार्य गरिनेछ ।

- ८४। समयमै कर दाखिला गर्ने करदातालाई पुरस्कृत गरिने कार्य गरिने छ । सबै आर्थिक तथा व्यापारिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा ल्याई आन्तरिक आम्दानीको दायरालाई अझ फराकिलो बनाईने छ ।
- ८५। गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सेवा र सुविधाहरूलाई क्रमशः डिजिटाइजेशन गर्दै सेवा प्रवाहलाई सहज र पारदर्शी बनाइनेछ । गाउँ सरकारका निर्णय प्रक्रिया सरल, सहज र पारदर्शी बनाइनेछ । सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण मापन कार्य गरि प्राप्त गुणासोहरूलाई तत्काल सुनुवाई हुने संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ । उत्कृष्ट सेवा प्रवाह गर्ने कार्यालय र कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत नीतिलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- ८६। गाउँपालिका भित्र भएका नदी कटान लगायतका खोलाहरूबाट हुने कटान रोक्न छिमेकी स्थानीय तह, प्रदेश एवं संघीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सडकहरूको निर्माणमा अत्यावश्यक बाहेक हेभी इन्भेस्टमेन्टको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने नीति लिईने छ ।
- ८७। गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय लगायत गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै सार्वजनिक सेवा प्रवाहगर्ने निकायहरूमा नागरिक बडापत्र अनिवार्य रूपमा काखुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वयन गरिनेछ । गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा डिजिटल नागरिक बडापत्र कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ८८। गापा अन्तर्गत सबै सरकारी निकायहरूमा सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ । नागरिकहरूले मागेका सूचनाहरू समयमा पाउने कुराको सुनिश्चितता गरिनेछ । गाउँपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट पुस्तिका प्रकाशन गर्ने, गाउँपालिकाका सूचनाहरू वेबसाइट, सुचना पाटी, स्थानीय एफ एम वाट प्रसारण गर्ने साथै सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको नामावली यस गाउँपालिकाको वेबसाइट र वडा कार्यालयको सुचना पाटिमा टाँस गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । स्थानीय राजपत्र प्रकाशनलाई प्रभावकारि बनाईने छ ।
- ८९। चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाइ गर्ने कार्यलाई नियमित र निरन्तरता दिइनेछ । आयोजनाहरूको सार्वजनिक परिक्षण तथा आयोजना जानकारी दिने सुचना पाटि राख्ने कार्यलाई समेत अनिवार्य गरिनेछ ।
- ९०। सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी र नतिजामुखी बनाउने कार्यमा थप जोड दिइनेछ । चालु प्रकृतिका खर्चहरू कटौती गर्ने नीति लिइनेछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुद बनाईनेछ । वेरुजु कम गर्ने तथा लेखापरिक्षणबाट औँल्याईएका वेरुजुहरू संपरिक्षण गरी वेरुजु न्यूनीकरणमा जोड दिईनेछ ।

- ९१। पूर्वाधार विकास शाखालाई थप साधन सम्पन्न बनाइ गुणस्तरीय निर्माणको हाम्रो प्रतिबद्धतालाई कायम गरिनेछ, खरिद इकाइलाई चुस्त बनाइ सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई मितव्ययी, पारदर्शी, गुणस्तरीय र कामयावी बनाइनेछ । खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना निर्माण विना खरिद गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना निर्माण गरी चौमासिक खर्च सन्तुलनमा जोड दिइनेछ । चौमासिक लक्ष्य किटान गरी त्यसको कार्यान्वयन समिक्षा गरिनेछ ।
- ९२। बजार अनुगमनलाई नियमित र प्रभावकारी बनाई गुणस्तरीय र स्वस्थकर सामान उपभोक्ताहरूले उचित मूल्यमा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । गाउँपालिका भित्रका सबै वडाहरूमा कम्तीमा चौमासिक रूपमा बजार अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ९३। सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्न र संघ, प्रदेश र अन्य स्थानीय तह संगको सम्बन्ध सुमधुर बनाउन अन्तर तह अनुभव तथा समस्या साटासाट कार्यक्रमहरू अगाडि बढाईने छ । अनुभवहरू आदान प्रदानको लागि अन्य स्थानीय तहसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्न प्रकृया अगाडि बढाईनेछ ।
- ९४। स्थानीय तहमा प्राप्त विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न, स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा भएको कानूनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न संस्थागत विकासमा जोड दिईनेछ । न्यायिक समिति तथा मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । न्यायमा सहज पहुँचको वातावरण बनाइनेछ ।
- ९५। गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूमा नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने कार्यलाई आवश्यक अध्ययन गरी उपयुक्त नीति अवलम्बन गरिनेछ । वार्षिक विकास कार्यक्रमहरूको छनौट, कार्यान्वयन र अनुगमनमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागितामूलक योजना पद्धतिको अवलम्बन गरिनेछ । विकासका गतिविधिमा नागरिक अपनत्व अभिवृद्धिमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- ९६। सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा अनुसार नवप्रवर्तनशील उद्योगहरूको लगत एकिन गरी संरक्षण गरिनेछ । सार्वजनिक निजी साझेदारी एन पारित गरी निजी क्षेत्रको लगानीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ९७। गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाहलाई थप जनमैत्री, अनुमानयोग्य र प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय भवनमा नागरिक सहायता कक्ष स्थापना गरि व्यवस्थित

गरिनेछ । यस प्रकृतिको सेवा प्रवाहको अनुशरण गरी हरेक वडा कार्यालय, सेवा केन्द्र र इकाईहरूलाई नमूना सेवा प्रवाहको केन्द्रको रूपमा रूपान्तरण गर्दै लगिने छ ।

९८। गाउँपालिका र मातहतका वडा कार्यालय एवं सेवा केन्द्रहरूबाट सम्पादन हुने सम्पूर्ण कार्य सम्बन्धी जिम्मेवारीलाई उत्तरदायीपूर्ण ढंगबाट सम्पादन गर्न गराउन आवश्यक हुने कार्य विश्लेषण, कार्य पुष्टीकरण र कार्य विस्तृतीकरण गर्दै कर्मचारीहरूलाई अनिवार्य रूपमा कार्यविवरण दिई जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व एकिन गरी सम्पादित कार्यहरूको वैज्ञानिक कार्यसम्पादन मुल्यांकन व्यवस्थापनलाई सुदृढ बनाउन हरेक तहमा कार्यसम्पादन करारको विधि अवलम्बन गरिने छ ।

९९। गाउँपालिकाको समग्र प्रशासनिक संयन्त्रलाई छिटो, छरितो, सवल र जनमैत्री बनाउन संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण यसै आ.व मा गरी गाउँपालिका, वडा कार्यालय र सेवा केन्द्रहरूको सांगठनिक संरचना कार्य विवरण, जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व एकिन गरी सेवा प्रवाहलाई थप सर्वसुलभ, गुणस्तरीय, पहुँचयोग्य र मितव्ययी बनाईनेछ ।

१००। कर्मचारीहरूलाई पदसोपान, क्षमता, अनुभव र कार्यसम्पादनका आधारमा उपयुक्त जिम्मेवारी प्रदान गर्नेको नीति कडाईका अवलम्बन गरिनेछ । यसका लागि दण्ड र पुरस्कार प्रणाली, कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागू गरिनेछ । कर्मचारीहरूको क्षमता विकास मार्फत समग्र स्थानीय शासनको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्दै गाउँपालिकालाई सुशासनको केन्द्रको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।

१०१। कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणा र मनोबल उच्च राख्दै समग्र गाउँपालिकाको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न उत्प्रेरणा र मनोबलका मौद्रीक र गैरमौद्रीक प्रोत्साहनका उपकरणहरू उपयोग गरिनेछ । करार सेवा तर्फका कर्मचारीहरूको क्षमता, अनुभव र कार्यसम्पादनका आधारमा मात्र करार सेवाको नविकरण गर्ने नीति लिईनेछ ।

१०२। गाउँपालिका र अन्तरगतका वडा एवं सेवाकेन्द्रबाट प्रदान गरिने शासन, विकास र सेवा प्रवाहमा भ्रष्टाचारमा शुन्य शहनशीलताको नीति लिइनेछ । सेवा, सुशासन एवं विकास सम्बन्धी गुनासो, जिज्ञासा र सुझावलाई सम्बोधन गर्न गाउँपालिकामा मौजुदा स्रोत साधनको उच्चतम परिचालन गरीने छ ।

१०३। गाउँपालिका र अन्तर्गत वडा कार्यालय र सेवा केन्द्रहरूबाट हुने खरिद कार्यलाई अनुमानयोग्य, मितव्ययी र औचित्यपूर्ण बनाउन खरिद गुरुयोजना निर्माण गर्ने, E-bidding को प्रणाली अवलम्बन गर्ने तथा खरिद भएका मालसामान र सामग्रीहरूको सार्वजनिक सम्पति व्यवस्थापन प्रणालीमा अभिलेखीकरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- १०४। नयाँ सार्वजनिक शासनका नवीनतम उपकरणहरू क्रमशः गाउँपालिकाको सुशासन, विकास र सेवा व्यवस्थापनमा आन्तरिकीकरण गर्दै "नागरिकसँग गाउँपालिका, गाउँपालिका सँग नागरिक" को अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- १०५। गाउँपालिकाको केन्द्रलाई प्रत्येक वडा कार्यालय सम्म र वडाका केन्द्रलाई प्रत्येक टोल र बस्ती सम्म जोड्ने तथा गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरू, स्वास्थ्य केन्द्र र ब्यापारिक केन्द्र समेतलाई सडक संजाल सँग आवद्धगर्दै मोदिवासीहरूको दैनिक जनजीवनलाई थप सहज बनाउने गरि पूर्वाधार निर्माणलाई तिब्रता दिदै सार्वजनिक यातायात सञ्चालन को पहल गरिनेछ । विकासका गतिविधिहरूमा नागरिकको सहभागीतालाई अभिवृद्धि गर्न लागत साझेदारी गरिने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्रथामिकता दिईनेछ । योजनाको वास्तविक गुणस्तर परीक्षण गरी भुक्तानी दिने प्रणालीलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- १०६। पातिचौर र डिमुवा क्षेत्रको मुख्य बजारक्षेत्रमा उचित ढल व्यवस्थापनको लागि आवश्यक अध्ययन गरि कार्य अगाडी बनाइने छ ।
- १०७। मर्मत संभार कोषको व्यवस्था गरि तत्काल मर्मत गर्नु पर्ने योजनाहरूको पहिचान गरि कार्यान्वयन गरिने छ । साथै सडक बोर्ड नेपालसँगको साझेदारीमा ठुला सडक योजनाहरू मर्मत गरिने छ ।
- १०८। अनलाइन पेमेन्ट, अनलाइन नक्सा प्रणाली, अनलाइन गुनासो व्यवस्थापन, अनलाइन पञ्जीकरण, डिजिटल नागरीक बडापत्र, अनलाइन खरीद प्रणाली एवं डिजिटल योजना प्रणाली, बायोमेट्रिक हाजिरी लगायतका प्रविधिको समयानुकूल विकास गरी सेवा प्रवाहलाई शीघ्र, सहज र व्यवस्थित गरी विधुतिय शासनको अभ्यासलाई बिकास गरिनेछ ।
- १०९। कर्मचारिहरूको सीप, योग्यता र दक्षताको व्यवस्थापन गर्दै कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन करार गरी नतीजाका आधारमा सकरात्मक र नकरात्मक उत्प्रेरणा दिइनेछ । अभिमुखिकरण तालिम, अध्ययन, भ्रमण आदिबाट कर्मचारीको ज्ञान, सीप र क्षमताको बढोत्तरी गर्दै अन्य पालिकाको समेत सफल अभ्यास र अनुभवको आदानप्रदानबाट सिक्ने सिकाउने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- ११०। भूमिहीन दलित,भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीलाई राष्ट्रिय भूमि आयोगसँग समन्वय गरी जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा वितरण गरिनेछ ।

सभाका सदस्यहरु,

१११। मोदीवासी जनताको आकांक्षा अनुरूप समग्र विकास कार्यलाई ब्यबस्थित रूपमा अगाडी बढाई समृद्ध र सुखि मोदी गाउँपालिका निर्माण गर्न आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमले दिशानिर्देश गर्ने कुरामा विश्वस्त छु। सहकारिता सहअस्तित्व, र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित संघियतालाई थप सबल र संस्थागत गर्न यो नीति तथा कार्यक्रम सहयोगी हुनेछ। अन्त्यमा गाउँपालिकाको विकास र समृद्ध सपना मुहूर्त रूप दिन योगदान गर्ने सभाका सदस्य ज्यूहरु, राजनीतिक दल, संघ सरकार, प्रदेश सरकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सहकारी, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार, आम संचार जगत, सचेत नागरिक समाज लगाएत सम्पूर्ण मोदीवासि जन समुदायहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको सबै सभैको रचनात्मक सहयोग एवम आवश्यक पहल कदमीको अपेक्षा राख्दछु।

धन्यवाद!

हिरादेवी शर्मा
अध्यक्ष